

Punkt 5.

Orientering om Sundhedsstyrelsens reviderede forebyggelsespakker

2018-037484

Sundheds- og Kulturforvaltningen fremsender til Sundheds- og Kulturudvalgets orientering oversigt over anbefalingerne i Sundhedsstyrelsens reviderede forebyggelsespakker.

Beslutning:

Til orientering.

Nuuradiin S. Hussein og Anna Kirsten Olesen var fraværende.

Sagsbeskrivelse

Baggrund

I 2012 og 2013 udgav Sundhedsstyrelsen 11 forebyggelsespakker med faglige anbefalinger til kommunerne om sundhedsfremme og forebyggelse. Formålet var at understøtte fokus på og udvikling af den sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende indsats i kommunen med en oversigt over aktuelt bedste viden og bedste erfaringer inden for følgende temaer:

- Tobak
- Fysisk aktivitet
- Alkohol
- Mental sundhed
- Overvægt
- Mad & måltider
- Seksuel sundhed
- Stoffer
- Solbeskyttelse
- Hygiejne
- Indeklima i skoler

Der findes en forebyggelsespakke for hvert tema, som indeholder viden om de sundhedsmæssige og økonomiske konsekvenser af den pågældende risikoadfærd (fx tobak), lovgivning på området samt anbefalinger og inspiration til konkrete indsatser. Herunder forslag til implementering, monitorering og opfølgning af indsatserne.

Hver forebyggelsespakke indeholder anbefalinger på enten grundniveau (G) eller udviklingsniveau (U). Det er Sundhedsstyrelsens vurdering, at indsatser på grundniveau kan implementeres inden for den eksisterende kommunale opgaveløsning, mens indsatser på udviklingsniveau typisk vil kræve tilegnelse af nye kompetencer og etablering af partnerskaber med eksterne aktører.

Anbefalingerne er fordelt på fire kategorier, som rummer både strukturelle og individorienterede indsatser:

- **Rammer**, fx politikker, handleplaner og partnerskaber
- **Tilbud**, fx rådgivning, kurser og forløb
- **Informationsindsatser og undervisning**, fx sundhedsundervisning i skolen og kampagner
- **Tidlig opsporing**, fx rekruttering af særligt udsatte borgere til sundhedstilbud

Sundhedsstyrelsen anfører i den forbindelse, at den største effekt af den sundhedsfremmende indsats opnås ved at arbejde helhedsorienteret og med flerstrengede indsatser, dvs. ved at kombinere både strukturelle og individorienterede indsatser.

Aalborg Kommunes arbejde med forebyggelsespakkerne

Forebyggelsespakkerne har dannet afsæt for det sundhedsfremmende arbejde i Aalborg Kommune. Således blev det skrevet ind i Sundhedspolitikken 2015-2018, at Aalborg Kommune skal implementere anbefalingerne på grundniveau i de centrale pakker: tobak, alkohol, fysisk aktivitet, mad & måltider samt mental sundhed, foruden de indsatser, som byrådet derudover beslutter at prioritere.

De reviderede forebyggelsespakker

I april 2018 udkom anden generation af Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakker. Forebyggelsespakkerne er nu blevet opdateret med ny viden og anbefalinger til kommunerne. Det samlede antal anbefalinger er reduceret fra 262 til 235. Generelt har forebyggelsespakkerne gennemgået en konservativ revidering, dog med undtagelse af pakkerne om tobak og mental sundhed, hvori der er foretaget væsentlige ændringer.

Sundhedsstyrelsen lægger i de nye forebyggelsespakker særlig vægt på, at kommunerne sikrer, at anbefalingerne ikke alene gennemføres, men at de implementeres systematisk og med høj kvalitet. Med systematik og høj kvalitet menes der bl.a.:

- At anbefalingen gennemføres ensartet på alle relevante områder
- At der indsamles erfaringer fra implementeringen
- At der følges op på effekten af indsatsen

I flere af pakkerne er der blevet tilføjet nye anbefalinger, nogle er præciseret eller fjernet, mens andre er blevet samlet under én overordnet anbefaling eller fordelt ud på flere anbefalinger. Derfor er det vanskeligt at lave en sammenligning af de gamle og nye pakker i et 1:1-forhold.

Oversigt over væsentlige ændringer i Sundhedsstyrelsens reviderede forebyggelsespakker om tobak, alkohol, fysisk aktivitet, mad & måltider og mental sundhed

Forebyggelsespakke	Anbefalinger der er blevet præciseret, ændret eller fjernet	Nye anbefalinger
<p>Tobak¹</p> <p><i>Reduceret fra 33 til 28 anbefalinger</i></p>	<p>Grundniveau</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunal tobakspolitik (G) • Understøtte nationale kampagner og information (G) • Information i fritidsmiljøer (G) • Information om love og regler (G) • Information til detailhandlen (G) <p>Udviklingsniveau</p> <ul style="list-style-type: none"> • Røgfri matrikel (U) • Gennemførelse af selvstændige informationsindsatser (U) • Opsøgende informationsaktiviteter (U) 	<p>Grundniveau</p> <ul style="list-style-type: none"> • Røgfri arbejdstid for kommunale medarbejdere (G) – tidligere (U) • Røgfri skoletid på folkeskoler, 10. klassecentre og produktionsskoler (G) • Samarbejde med hospitaler og almen praksis om elektronisk henvisning til rygestoptilbud (G) – tidligere (U) • Kort ventetid på rygestopforløb (G) • Tilskud til rygestopmedicin (G) <p>Udviklingsniveau</p> <ul style="list-style-type: none"> • Røgfri skoletid på private grundskoler, efterskoler og ungdomsuddannelser (U) • Røgfri miljøer udendørs, fx i samarbejde med lokale foreninger og fritidsmiljøer (U) • Samarbejde med tandlæger og tandplejere (U) • Samarbejde med apoteker om rygestoptilbud (U) • Opsporing af gravide der ryger via eksterne samarbejdspartnere (U) • Økonomiske incitamenter til gravide for deltagelse i rygestop (U)
<p>Mental sundhed</p> <p><i>Udvidet fra 29 til 32 anbefalinger</i></p>	<p>Grundniveau</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunal politik for mental sundhed som en del af sundhedspolitikken (G) • Indretning af uderum (G) • Implementering af pakker for selvmordsforebyggelse (G) <p>Udviklingsniveau</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adgang til socialrådgivere i dagtilbud og 	<p>Grundniveau</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udarbejde handleplan til fremme af mental sundhed i dagtilbud og skoler (G) • Udarbejde politikker (fx personalepolitik) til fremme af mental sundhed på kommunale arbejdspladser (G) • Adgang til åbne lavtærskeltilbud for unge (G) • Etablere tilbud til at håndtere angst og depression (G)

¹ Anbefalingerne i forebyggelsespakken om tobak gælder også e-cigaretter, vandpiber og røgfri tobak (fx snus).

	skoler (U)	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre tilbud til pårørende (G) • Understøtte tidlig opsporing af dårlig mental sundhed i jobcentre (G) – tidligere (U) Udviklingsniveau <ul style="list-style-type: none"> • Bruge naturen som mental sundhedsfremmende arena (U) • Gennemføre undersøgelse for fødselsdepression hos begge forældre under graviditeten (U) • Understøtte fritidsaktiviteter for sårbare borgere (U) • Tilbud til sygemeldte borgere med stress (U)
Fysisk aktivitet <i>Reduceret fra 28 til 26 anbefalinger</i>	Grundniveau <ul style="list-style-type: none"> • Kommunal politik og skolepolitik (G) Udviklingsniveau <ul style="list-style-type: none"> • Strategi for brug af fysiske omgivelser (U) 	Grundniveau <ul style="list-style-type: none"> • Aktiv bevægelseskultur i kommunens institutioner (G) • Fremme af motion og bevægelse i skolen (G) – tidligere (U) • Byplanlægning der fremmer fysisk aktivitet i hverdagen (G) – tidligere (U) • Infrastruktur der fremmer aktiv transport (G) – tidligere (U) Udviklingsniveau <ul style="list-style-type: none"> • Fremme af motion og bevægelse på ungdomsuddannelserne (U) • Fysiske rammer, der inspirerer til fysiske aktiviteter, på kommunens arbejdspladser (U) • Tilbud til fysisk inaktive børn, unge, voksne og ældre (U)
Alkohol² <i>Reduceret fra 25 til 19 anbefalinger</i>	Grundniveau <ul style="list-style-type: none"> • Information til detailhandel (G) Udviklingsniveau <ul style="list-style-type: none"> • Reducere alkoholreklamer i byrummet (U) • Udvidet indsats ved nationale kampagner (U) 	Grundniveau <ul style="list-style-type: none"> • Alkohol- og rusmiddelpolitik på tværs af ungdomsuddannelsesinstitutionerne (G) • Undervisning på ungdomsuddannelser, produktionsskoler og ungdomsklubber mv. (G) • Informationsindsatser til ældre (G)
Mad & måltider <i>Udvidet fra 15 til 17</i>		Grundniveau <ul style="list-style-type: none"> • Etablering af skolefrugt og –grøntordninger (G) – tidligere (U)

² Alkoholbehandling er taget ud af forebyggelsespakken om alkohol, så den nu udelukkende handler om forebyggelse.

<i>anbefalinger (indeholder overvejende handleplaner)</i>		Udviklingsniveau <ul style="list-style-type: none">• Etablering af madordninger på Forberedende Grunduddannelse (U)• Temaaftener om sund aldring (U)
---	--	--